

**ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา
เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน
กรณีศึกษาเขตการค้าชายแดน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว**
**Strategic development of border trade zone offense
to ASEAN Thailand - Cambodia for ASEAN.
Case studies of border trade Aranyaprathet Srakaew Province**

*วิษยานนท์ สุทธิโส**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบริบททั่วไปของพื้นที่ในเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (2) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ร่วมกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT Analysis) ที่ได้มาจากข้อมูลทุกส่วนของการศึกษา และการวิเคราะห์ TOWS MATRIX Analysis แล้วจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

จากการศึกษาพบว่า มี 4 ด้าน ดังนี้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของเขตการค้าชายแดน จังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่

ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและการพัฒนาความร่วมมือเพื่อพัฒนาด้านการค้าชายแดน สำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับด้านการค้าชายแดนให้มีความทันสมัยและเป็นสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนในการพัฒนาด้านการค้าชายแดนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสากล

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ การค้าชายแดน ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purpose of this study was (1) the general context of the area in the border province of ASEAN. (2) to provide strategic development

* สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาเมือง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร swichy.sutthaso@gmail.com

of the border province of ASEAN Under the blueprint, the ASEAN Economic Community (AEC Blueprint) research, this research combines methods EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) co. an analysis of strengths, weaknesses, opportunities and constraints (SWOT Analysis) data derived from all parts of the study. Analysis and TOWS MATRIX Analysis and drafting policies to create. Strategic development of border trade zone offense to ASEAN under the ASEAN Economic Community Blueprint Plan (AEC Blueprint).

The study found that there are four strategic areas: first, the development and preparation of border trade. Offense to ASEAN. The second strategy for the promotion and development collaboration to develop border trade. To prepare for the ASEAN community. Strategy 3: Creating a network of cooperation in upgrading the border checkpoint in a modern and cosmopolitan. The four strategic growth factors supporting the development of border trade in a systematic and comprehensive, to prepare for the change to be universal.

Keywords: Strategy, BORDER TRAD, Asean.

บทนำ

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศแถบยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย แอฟริกา ฝรั่งเศส สเปน อิตาลี สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ และอีกหลายประเทศในเอเชีย เช่น จีน เกาหลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย ลาว เวียดนาม รวมถึงประเทศไทย ต่างก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ

โดยมีวัตถุประสงค์คือการสร้างรายได้ทางการค้าระหว่างประเทศให้กับประเทศของตน การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ เป็นกิจกรรมที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นแหล่งสร้างงาน การจ้างงาน การกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และช่วยลดภาวะความยากจน อีกทั้งยังมีส่วนกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นหรือชุมชน ที่เป็นผลมาจากการค้าระหว่างประเทศ ที่ทำให้คนในท้องถิ่นมีงานทำเพิ่มมากขึ้น หลายประเทศจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศในทุกระดับ มีการปรับปรุงเส้นทางการคมนาคม การยกระดับมาตรฐานการเดินทาง การควบคุมคุณภาพสินค้าและบริการ ในแต่ละปีจะมีการใช้งบประมาณด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ถึงสินค้าในประเทศของตนเพิ่มมากขึ้น มีการปรับปรุงมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ที่ช่วยดึงดูดใจ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ซื้อที่มีความสนใจในสินค้าและบริการของประเทศตน

สำหรับการค้าของประเทศไทยมีการขยายตัวทางการค้าเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะเขตการค้าชายแดนที่มีความตื่นตัวทางการค้าและมีการเตรียมความพร้อมที่จะเปิดเขตการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนให้มีความสะดวกและง่ายต่อการค้ามากขึ้น ซึ่งมูลค่ารวมของการค้าชายแดนของประเทศไทยมีมูลค่ามากกว่า 560,000 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2556 เป็นจำนวนมากกว่า 5% ในช่วงเวลาเดียวกัน คือตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนกรกฎาคม (www.bts.dft.go.th) จึงทำให้เห็นถึงแนวโน้มในภาพรวมของเขตเศรษฐกิจการค้าชายแดนที่ภายหลังจากการประกาศให้รวมกลุ่มประชาคมอาเซียนทำให้ประชาชนในเขตและที่อยู่ติดกับเขตการค้าชายแดนมีความตื่นตัวทางการค้าและมีการเตรียมความพร้อมการรองรับการขยายตัวของเขตการค้าชายแดนมากยิ่งขึ้นไทยมีพรมแดนติดต่อกับ

กัมพูชาเป็นระยะทาง 725 กิโลเมตร มีด่านถาวรที่สามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าได้จำนวน 6 แห่ง ทำให้การค้าชายแดนมีบทบาทสูง โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างประเทศทั้งสอง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยทั่วไปการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ มีลักษณะทั้งในรูปแบบการค้าชายแดนที่แท้จริงคือเป็นการซื้อขายระหว่างคนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่บริเวณจังหวัดชายแดนและมีรูปแบบคล้ายกับการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ได้มีการทำการค้าขายเฉพาะกลุ่มผู้ค้าภายในพื้นที่บริเวณจังหวัดชายแดนเท่านั้น แต่ประกอบด้วยผู้ค้าจากส่วนกลาง และที่อื่น ๆ เข้ามาดำเนินการค้าขายผ่านชายแดนภาพรวมการค้าชายแดนของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาข้อมูลในเชิงลึก ในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน และเพื่อเป็นการสร้างยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมจากการศึกษาข้อมูลจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนเพื่อให้เป็นเขตการค้าชายแดนที่มีศักยภาพในการค้าการลงทุนเพื่อเป็นการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศอีกทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของสถานประกอบการ เป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานราชการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในกลุ่มเขตการค้าชายแดนได้เตรียมการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาแนวทางเขตพื้นที่การค้าชายแดนและเตรียมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนของประเทศไทยและการเปิดเสรีการค้าที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2558

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปของพื้นที่ในเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงศักยภาพของเขตพื้นที่การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)
2. ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตพื้นที่การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตการค้าชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้วและบริบททั่วไปของเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้วภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษา คือจังหวัดสระแก้ว

3. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

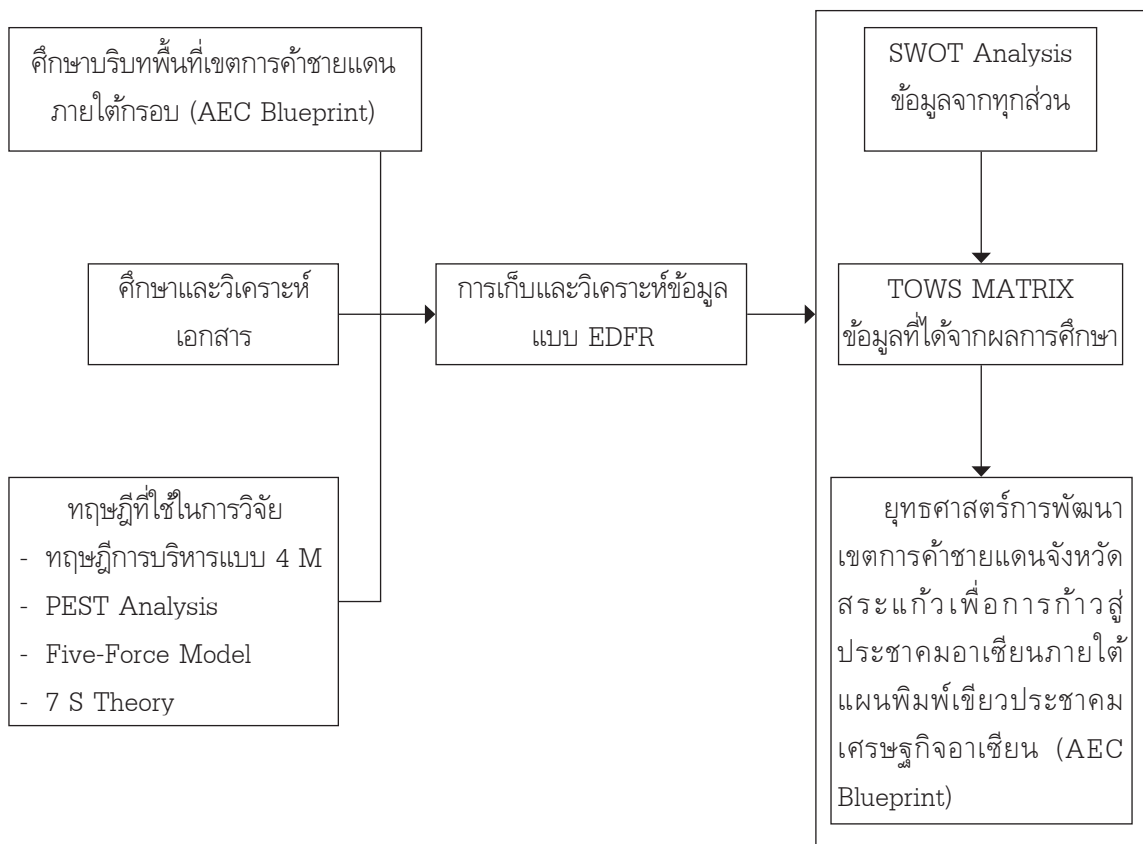
1. กลุ่มผู้ประกอบการกิจการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การค้าชายแดนจังหวัดสระแก้ว

2. กลุ่มนักวิชาการ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนในการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ

3.หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศุลกากร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เทศบาลเมือง อรัญประเทศ เป็นต้น ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนในการ จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ

เป็นการจัดเตรียมโครงการตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ เตรียมโครงการศึกษาวิจัย ด้วยการศึกษาค้นคว้าและ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างยุทธศาสตร์ แนวคิด เรื่องประชาคมอาเซียน แนวคิดเรื่องเขตการค้าชายแดน ข้อมูลเกี่ยวกับเขตการค้าชายแดน และวรรณกรรม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัย บทความการวิจัย รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ วารสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อมาจัดทำโครงการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทของเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัด

สระแก้วภายใต้บริบทอาเซียนในทศวรรษหน้าตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Pattern Matching) กับแนวความคิดความเป็นองค์การนวัตกรรมพร้อมทั้งใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Valid and Reliable) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่โดยการหาข้อมูลจากหลายฝ่ายหรือใช้วิธีการหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นเดียวกัน จนกระทั่งได้ความคิดหรือข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ ออกมา (Share Subjectivity) ตามที่คนส่วนใหญ่เข้าใจหรือรู้สึก กล่าวโดยสรุปสำหรับวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการตรวจสอบข้อมูล ได้แก่ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) และ 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) (Denzin, 1978)

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดกรอบการวิจัย ภายใต้การทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาบริบททั่วไปของพื้นที่เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือหลักในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดพัฒนาเป็นแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และปรับปรุงตามคำแนะนำก่อนจะนำไปใช้ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อบ่งชี้ของ

การวิจัย 2. รวบรวมข้อคิดเห็น คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบ EDFR มาสร้างและพัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Objective Congruency Index) และเมื่อปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง 3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งสามรอบ มาประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำยุทธศาสตร์เขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน นำแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อทำการจำแนกข้อมูลหาการหาฉันทามติ (Consensus) ในคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม 4. นำข้อสรุปที่ได้จากข้อมูลทุกส่วนแล้วนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้วยเทคนิควิธี SWOT Analysis โดยศึกษา ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอก ด้วยการใช้นิเทศ TOWS Matrix Analysis และนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาจังหวัดสระแก้วภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) 5. นำเสนอกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์เขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมอาเซียนในทศวรรษหน้าภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอกด้วยเทคนิค TOWS Matrix Analysis 6. จัดทำรายงานการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนกรณีศึกษาเขตการค้า

ชายแดน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

สรุปผลการวิจัย

1. การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะด้านภาษา เพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน 2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล 3. การกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพ การกำหนดนโยบายระดับจังหวัด จังหวัดสระแก้วได้กำหนดนโยบายระดับจังหวัด ซึ่งเป็นวาระงานเร่งด่วนของจังหวัด

จากการศึกษาซึ่งใช้การวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการศึกษาริบทภายในและภายนอกของจังหวัดสระแก้ว การใช้เทคนิคการศึกษานาถภาพด้วยวิธีการ EDRF (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT Analysis) ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ TOWS MATRIX Analysis ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เพื่อนำมาจัดทำร่างสำหรับ การสร้างยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ภายใต้แผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่า มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อยู่ทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ 22 กลยุทธ์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของเขตการค้าชายแดน จังหวัด

สระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

1. พัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีขีดความสามารถในการประสานความร่วมมือและดำเนินงานด้านการพัฒนาด้านการค้าชายแดนได้อย่างเต็มศักยภาพ
2. ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของตลาดเงินและตลาดทุนในเขตการค้าชายแดน จังหวัดสระแก้ว
3. พัฒนาศักยภาพในการเป็นตัวอย่างนำร่องในการปฏิบัติตามแนวทางด้านกฎหมายและนโยบายการแข่งขันในอาเซียนสำหรับธุรกิจและการขยายตัวของ SMEs

4. เร่งดำเนินการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศจีนเพื่อรองรับการขนส่งสินค้าให้มีความสะดวกและครอบคลุมมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องของการเชื่อมต่อโครงข่ายทางถนนสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อเชื่อมโยงจุดสำคัญ ๆ ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ
5. เร่งดำเนินการเพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกลุ่มประชาคมอาเซียนและนอกกลุ่มร่วมกันในทุก ๆ ด้านทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจ การให้ความดูแลผู้ขายสินค้าและการคุ้มครองผู้บริโภค

6. ดำเนินการเจรจาเพื่อลดข้อจำกัดด้านการค้าบริการระหว่างกันกับกัมพูชาและจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกลุ่มประชาคมอาเซียนและนอกกลุ่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและการพัฒนาด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาด้านการค้าชายแดน สำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

1. พัฒนาและส่งเสริมให้เป็นพื้นที่และจังหวัดนำร่องในเรื่องของการแก้ไขและยุติในเรื่องของการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

2. พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศกัมพูชาเพื่อพัฒนาตามกรอบแนวทางในเรื่องของการพัฒนาแนวทางการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี

3. แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรทางด้านกฎหมายอันนำไปสู่การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ในด้านการค้าชายแดนที่เป็นกฎหมายร่วมระหว่างประเทศต่อไป

4. แสวงหาความร่วมมือในการดำเนินการคือได้เจรจาจัดข้อจำกัดด้านการค้าบริการระหว่างกันกับกลุ่มพหุชาและประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มและนอกกลุ่มประชาคมอาเซียนรวมถึงการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาด

5. พัฒนาด้านการค้าชายแดนไปสู่ความเป็นตลาดที่มีโครงข่ายสารสนเทศรองรับอย่างยั่งยืนรวมถึงพัฒนาโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของด้านการค้าชายแดน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับด้านการค้าชายแดนให้มีความทันสมัยและเป็นสากล

1. พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านกฎหมายเพื่อรองรับความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม

2. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สอดคล้องกับอาเซียนและรองรับการส่งเสริมด้านการค้าชายแดน

3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการรวมตัวของตลาดเงินทุน ในพื้นที่ด้านการค้าชายแดนและส่งเสริมสนับสนุนการเชื่อมโยงตลาดทุนระหว่างกันให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น

4. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภายในและในระดับภูมิภาคเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาด้านการคุ้มครองการลงทุนในพื้นที่เขตการค้าชายแดนเพื่อให้มีระบบในการคุ้มครองการลงทุนของพ่อค้า นักธุรกิจ ต่างชาติรวมถึงอาจต้องเพิ่มระบบรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ลงทุน ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับ

ประชาคมอาเซียนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการขยายตัวของ SMEs ในระดับประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนในการพัฒนาด้านการค้าชายแดนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นสากล

1. รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านการค้าชายแดนจากทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศเพื่อนำไปสู่สากล

2. ส่งเสริมและรับการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ทันต่อการรวมตัวและพัฒนาเข้าสู่เศรษฐกิจอาเซียน

3. ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือทั้งในระดับแนวกว้างและทางลึกในการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย

4. จัดกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องของการสนับสนุนและส่งเสริมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้กับทุกภาคส่วนในพื้นที่

5. เพิ่มการสนับสนุนงบประมาณในเรื่องของการพัฒนาแนวทางให้มีการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนอำเภออรัญประเทศรวมถึงการเชื่อมโยงสินค้าและบริการยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมทั่วประเทศในภูมิภาคอาเซียน

6. ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อให้ดำเนินตามยุทธศาสตร์การขยายตัวของ SMEs

อภิปรายผล

การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะด้านภาษา เพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและการกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการเพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพ

การกำหนดนโยบายระดับจังหวัด จังหวัดสระแก้ว ได้กำหนดนโยบายระดับจังหวัด ซึ่งเป็นวาระงานเร่งด่วนของจังหวัดนั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ แฮร์บิสัน และมาเยอร์ (Harbison and Myers, 1964, อ้างถึงใน ชวลิต อยู่ภักดี, 2539) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและความสามารถของประชาชนทุกคนในสังคม ในแง่ของเศรษฐศาสตร์อธิบายได้ว่าเป็นการสะสมทุนมนุษย์ (Human Capital) และมีผลต่อการลงทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจในแง่ของการเมืองการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ช่วยเตรียมประชาชนให้เป็นผู้พร้อมเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง และในแง่ของวัฒนธรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ช่วยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขั้นสุขสมบูรณ์มากขึ้น ไม่ถูกตีกรอบโดยประเพณีกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นการเปิดทางไปสู่ความทันสมัย (Modernization) ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องเริ่มจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนความจำเป็นหรือความต้องการพื้นฐานก่อนแล้วจึงค่อยพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่กันไปจึงจะเกิดผลดีและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นนับว่าเป็นการลงทุนในระยะยาวที่มีความคุ้มค่าอันจะส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้านและอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษายุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของเขตการค้าชายแดน จังหวัดสระแก้วเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมีความสอดคล้องกับบอริสก์ รอยส์เบอร์ก แอนดรูเอนแมคคลีน และนิตินนอร์เรีย (Boris G., Andrew, N.M., and Nitin N., 2006) กล่าวว่า การลงทุนในทางสังคม (Social Capital) ทุนสังคมหมายถึง ผลการรวมคุณค่าในเครือข่ายทางสังคมทั้งหมด ซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงของบุคคลเป็นเครือข่ายทางสังคม จึงมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่ดี ทุนทางสังคมจึงไม่ใช่เฉพาะการรวมกับสถาบันแต่จะเชื่อมโยงกันเป็นเรื่องเดียวกันเป็นการ

เชื่อมโยงกันอย่างมุ่งมั่นระหว่างประชาชนด้วยความซื่อสัตย์ความเข้าใจกันการแลกเปลี่ยนค่านิยมกันและพฤติกรรมที่เชื่อมโยงสมาชิกเป็นเครือข่ายและชุมชนที่ทำให้เกิดความร่วมมือในที่สุดผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพความพร้อมด้านเศรษฐกิจสังคมเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องทำเพื่อพัฒนาการค้าให้เข้าสู่สากลจึงจะเกิดผลดีและการพัฒนาและต้องพัฒนาและสร้างต่อไปเป็นการลงทุนในระยะยาวที่มีความคุ้มค่าอันจะส่งผลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรอบด้านและอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนกรณีศึกษาเขตการค้าชายแดนอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ภายใต้กรอบแผนพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) พบว่า นโยบายของรัฐบาลที่สั่งการให้จังหวัดสระแก้วดำเนินการกับนโยบายจากผลการศึกษามีความใกล้เคียงกันเพียงบางประเด็นเพื่อให้จังหวัดสระแก้วมีแนวทางในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการค้าชัดเจนมากขึ้นจังหวัดสระแก้วต้องมีการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินนโยบายเพื่อลดขั้นตอนการทำงานเพื่อให้ความรวดเร็ว ทันสมัยและเป็นรูปธรรมสามารถที่จะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่บริบทประชาคมอาเซียนเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อนำไปสู่ความเป็นสากล

2. การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2558-2559 เมื่อช่วงเวลาผ่านไป ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้มีขอบเขตพื้นที่ด้านการค้าชายแดน จังหวัดสระแก้ว การนำข้อมูลต่าง ๆ ไปใช้อ้างอิงกับการค้าชายแดนในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบทแตกต่างกัน ควรพิจารณาข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างละเอียดและรอบคอบ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านนโยบาย

แผนยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาด้านการค้าชายแดน ที่กำหนดเป็นรอบระยะเวลาที่แน่นอน หรือจัดทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับการพัฒนาด้าน

เศรษฐกิจของชายแดนอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินการที่แตกต่างไปจากเดิม เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บรรณานุกรม

- ชวลิต อยู่ภักดี. (2539). “ศักยภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านอุตสาหกรรม กรณีศึกษา: ประเทศไทย ลาว และเวียดนาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนา หลักสูตร ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Boris G, Andrew, N.M., and Nitin N., (2006). Are Leaders Portable. **Harvard Business Review**, 6, 92-100.
- Denzin. (1978). **Journal of Comparative Social Work** 2009. 1, 294-304